

REDACTIA
Deak Ferencz-u. Nr. 8
ABONAMENTUL
Anstro-Ungaria:
an 20 cor. pe 1/2
6 cor.; pe 1/4 de an
pe 1 lună 2 cor.
De Duminică pe an
4 corono. —
România și
Italia pe an:
40 franci.
Abonamentele nu se napolază

TRIBUNA POPORULUI

ADMINISTRAȚIA:
Arad, Deak Ferencz-u. Nr. 8

INSERȚIUNILE:

de un șir garmond: prima
dată 14 bani; a doua oară
12 bani; a treia oară 6 b.,
de fiecare publicațiune.

Atât abonamentele cât și
inserțiunile sunt a se plăti
înainte în Arad.

Serisori refranate nu se
primesc.

Agrarii maghiari.

Curentul șovinist în pornirea maghiarizare a răpit cu sine mai elementele lipsite de sentiment și pentru neam și pentru țară. În elementul ovreesc, care pentru vedea avântat spre idealul său specific unic, «vițelul de aur», a prins momentul oportun — a intrat aclamând în acest curent fatal. «Contopit» în elementul maghiar, parazit, în scurtă vreme ajunge să scapeze capitalurile, și dela tarabă dicteze, să hotărască soarta țării, să dă munca.

O reacțiune firească provoacă o stare de lucruri, și proprietatea maghiară începe o luptă energică contra «mercantilismului».

Nu de mult am avut ocaziunea să vedea manifestându-se, organizându-se, — și zilnic vedem în presa maghiară propagandă, aprinse discuții și degete veninoase, ce îndreptează unii spre altora, — mercantiliști și agrarii. Punctul agrarilor a concentrat în jurul lor puternice și numeroase momente; pe banca ministerială se găsește un reprezentant al lor.

Atât de puternică în mijlocul «autorităților de stat», să examinăm puțin această mișcare ne îndreptățește oare-cari speranțe; și dacă este ea în măsură de a contribui la întărirea monarhiei?

La primul moment vom recunoaște că bazele ei sunt medievale și tenace șoviniste.

Nu este vorba aci de salvarea regului din ghiarele ovreilor, de reînputernicirea marelui proprietar, de favorizarea populației marilor, fie prin instituirea de așezăminte industriale, fie prin facere de canaluri, prin împroprietărirea lor pe moșii și pînutele locuite de naționalități, pentru a le sparge acestora unitatea...

În același timp, propaganda prin «desdovurii» continuă, milioanele pe școlile populare de stat se vorcă la iuțea, căci acestea sunt... capturi câștigate. Nesuficiente fiind aceste arme, plus pandurul și janșarul, etc. pentru a absorbi pe naționalități, se pornește lupta și pe calea economică: de a pune pe naționalități în inferioritate în concurență, de a le distruge economiceste, pentru a se pregăti peirea, emigrarea, sau... maghiarisarea.

Această direcție o reprezintă a-

vește relațiile cu Austria, nu se deosebește în fond de politica kossuthistă. Infiltrarea lui în cercurile azi conducătoare din Ungaria mai are darul de a provoca chiar și guvernamentalul *Pesti Napló* declarațiunea, că scopul țării este de a se desface din dependența economică față cu Austria.

Independența economică, bine înțeleasă, este un pas hotărîtor, care duce în urmă la independența politică, și apoi eată-ne earăși în fața unui 48!

Aci duce politica agrarilor maghiari.

Porind din nevoia de apărare a clementelor autochtone contra cutropirei ovrești, pentru salvarea țării din robia capitalului ovreiesc, agrarismul a apucat, în avântul său, pe calea piezișă, care sub masca înălțării patriei «maghiare» isbește distrugător în interesele de existență a marelui puterilor Austro-Ungaria.

Până când oare șovinismul va întuneca mințile compatrioților noștri? Când vor ajunge oare să înțeleagă că este în interesul propriu și al echilibrului european ca Austro-Ungaria să-și păstreze situația de mare putere așa cum este și că o Ungarie maghiară nu poate exista, ear o Ungarie mare putere, nici închipui nu se poate!

Rolul Austro-Ungariei nu poate fi înlocuit de nici-o Ungarie; ear prin cultivarea șovinismului maghiar se pregătește — deschiderea porților Constantinopolei pentru Rusia.

Din era Széll. In poreclita eră a legii, dreptului și dreptății, eată cum se aplica «programul» primului ministru ventilat la instalarea sa în scaunul presedial dela cârmuirea țării și de nenumărate-ori reeditat la diferite ocaziuni:

Tinerimea Bunievatzilor din Szabadka a cerut aprobarea ministerială pentru înființarea unui cerc social, sub numele de «Kolo Mladej». Ministerul refuză pur și simplu de a încuviința nevinovata și dreapta cerere a Bunievatzilor.

Din acest incident, care ne înfațșează încă odată «dreptatea» în lumină «patriotică» și «Egyetértés» are ocaziune de a lăuda puțin pe primul ministru, căci: împiedică mișcările Bunievatzilor, îndreptate spre «salvarea poporului bunievat» dela peire.

Ceia-ce însemnează, că peirea unet populațiunii trebuie să o promoveze un guvern patriotic în Ungaria?

Egyetértés sfârșește prin a recomanda, de sine înțeles, atențiunii speciale a guvernului, în acest sens, pe «primejdioșii» Români.

Și aceasta se nimește stare legală; în fără domnește dreptatea, cetățenii se bucură de drepturi egale—în «liberala țară» în care Kossuthiști jubilează, pentru acțiunile de sugrumare ce se pornesc de guvern contra naționalităților nemaghiare!

Mohamedanii bosniaci își părăsescara. Foile opoziționale sârbești publiciteaza, că populațiunea mohamedană din Bosnia și Herțegovina emigrează în masă, «Branik» din Neoplanta zice, că emigrarea Mohamedanilor din numitele provincii se sporește și crește pe zi ce trece ear foile din Belgradul Serbiei regulă în fiecare zi notează, câte familii mohamedane trec prin capitala Serbiei spre Turcia. Martia trecută anume 21 familii (112 suflete) sosiră din Bosnia la Belgrad, de unde au plecat mai departe în Țurcia. Zilele trecute alte 13 familii mohamedane bosniace au trecut prin Belgrad către Constantinopol. Se zice, că autoritățile turcești sunt foarte binevoitoare emigranților și le înlesnesc mult calea spre Turcia. «Branik» este informat, că numai constrîși de mari nevoi s'au hotărât Mohamedanii bosniaci să-și părăsească ținuturile lor străbune, și zice: «Suntem doritori să știm, în ce crede Kállay» să aștecausa acestor emigrări, oră va nega faptul, pur și simplu, precum de regulă s'a bîcnuit să nege chiar fapte nediscutabile».

Fără îndoială, că numai îmbuibare nu a fi ceea-ce îi smulge și pe Mohamedanii dela vetrele părinților lor.

Școală nefastă.

Ori cât de mare ar fi disciplina și regimentul celor ce poartă lupta națională, ori cât de puternic și de general curentul provocat de acești luptători, s'au găsit și se vor găsi totdeauna elemente, cari se dau la o parte, cât și de acele, cari se opun curentului.

Nici nu se poate alt-fel.

Suntem un popor destul de numeros și de înaintat, pentru-ca să nu ne luăm după o singură pornire, ci să cumpenim mai multe mijloace, să chibzuim asupra mai multor principii, cari ne-ar putea duce la izbândă. Deși, — fie zis în treacăt, — nu se pare că am fi ajuns deja la punctul, unde ne-am putea divisa pe motive de subtilități principiare, dat fiind stadiul rudimentar al luptei noastre naționale. Dar, în sfârșit, nu ne putem calca pe firea noastră de Români și e știut, că fie-care Român ține să-și aibă opiniile sale. Fie-care cu capul mare, cum zice o bună vorbă românească.

Cusurul acesta n'ar fi așa de nenorocit. Vorba e însă, că am dori să știm și noi «opiniile» acele. O explicație loială, o cercetare logică a părerilor diferite ne-ar apropria pe mulți, cari ne socotim străini. Prăpăstiile dintre unii și ce-l'alți nu sunt așa de mari, ca să nu poată fi nivelate cumva.

Cum însă mulți, dintre cei ce-și permit luxul a avea idei proprii în chestiuni naționale și de interes public, nu vor să ni le descopere și nouă, de unde să știm noi unde îi supără gheata? Îi vedem bușumflați, îi vedem apatici și disgustați, sau îi vedem șoptind pe la spate și chiar uneltind, — dar de unde să ghicim noi, cari nu suntem alchimisti, ce-i doare și ce vor? Probabil nu știu nici dîșii ci stau în fața problemelor psihologice a poetului: «Aș vrea și nu mă știu ce-aș vrea»...

Nuamăi căte odată o seamă din aceste probleme existente își scot necazul de la inimioară. Dar nici atunci nu ni se adresează nouă, ci resuflă în — presa maghiară.

Ai văzut desigur în timpul din urmă ziarele maghiare cu câtă dragoste și orientare îmbrățșează chestiunile noastre interne. Din diecesa Aradului ele au cronică zilnică. Despre părintele Mangra știm de-a-rostul până și lista de bucate de care se servește în fie-care zi. D'apoi articolele

lungi și late în chestia episcopilor ortodoxe și a bieților Români din țara Oașului...

Ce credeți? Cine sunt mărănimoiși, cari furnisează știucilor ungurești aceste dovezi de simpatie pentru Români?

Tot de-ai noștri, draguții! Românași cu capul mare și cu inimă de purice, nemulțumiți și cărtitori, ucenici din școala acelora ce zic: «Nu mergeți cu curentul! Fie-care Român are dreptul să se ferească după cum îl taie capul!»

Câtă prostie și câtă lașitate în școala asta!

Prostie, pentru-că fie-care nulitate își aroagă dreptul de critică în chestiuni pe cari nu le poate înțelege, și lașitate, pentru că n'are curajul a ni se adresa nouă, ziarelor românești, căroră ne incumbă datoria să-și lămurim și cari cu plăcere ne angajăm a sta de vorbă și a convinge pe păcătosul, ce greșește.

Avem trei casuri mai proaspete. Un anumit Dr. Szigescu și cu un anumit Radu Cupariu-Gedeon și încă cu un anumit Dr. Barbul Jenő, tus-trei românași crescuți pe bani de-ai nației noastre sârăcuțe și apoi la teologia catolică din Budapesta, au luat asupra lor misiunea să discute chestiuni românești în țiare ungurești și o fac aceasta cu mult tupeu și cu multă falsitate națională.

Niște lași aceștia și ce-l'alți de-opotrivă cu dîșii; niște oameni a căror individualitate în mijlocul nostru nu cântărește nimic; niște neputincoși, cari în sinul poporului român n'au fost în stare să-și afirmă facultățile lor intelectuale și sufletești și au desertat la străini; niște nevrednici, pentru-că și-au uitat de sine și de obârșia lor.

«Uscături» le zice corespondentul din Budapesta al «Tribunei». Nu, dragul meu, acesta nu este calificativul potrivit. «Uscătura» e ceva mort, darăștia sunt o cangrenă, ce roade și se înfîșge pe furis în corpul național, transmitându-i din tufis sucuri otrăvitoare.

Dacă ar fi Români de omenie, n'ar umbla prin casele străinilor să se plângă. Ar veni la noi, ne-ar cere socoteala, s'ar lua la hartă și la întrecere cu noi și — sau noi sau ei! Dar vezi că nu-s de omenie, sunt de cei cu musca pe căciulă, sunt de cei eșiți din școala țicătoasă, unde se lucrează pe ascuns și se umblă cu pisica în sac, — și de aceea nu vin.

Fenomenul acesta de alt-fel nu e numai de eră de alaltă-eră, ca să ne înspăimânte din cale afară. De când există o luptă națională au fost și lași și perfizi și translugi de toate colorile. Un remediu radical e imposibil de aflat, pentru-că e imposibilă o educație națională unitară și chiar dacă am avea-o, ar fi imposibilă o unitate de caractere.

Deci?

E rolul nostru, al preșei și al tinerimei, să înhățăm pe acești domnișori și să-ți țirăm înaintea opiniei publice; să le supraveghiem faptele și să-ți lovim peste degete, de căte-ori se întind unde nu le fierbe oala. Masca de pe obrazul lor cel gros să le-o rupem, ca să-ți vedem și noi și să se vadă și ei pe sine. Pe cei ce nu-ți vom putea readuce la matcă, îi vom palmui moralicește și-ți vom da apoi adversarilor să se îndoape cu ei.

Așa. Clara pacta, boni amici!

Din România.

Birourile Corpurilor Legiuitoare române s'au compus după cum urmează:

La Senat s'a ales president dl C. Boerescu cu 74 voturi, fiind 18 buletine albe.

La Camera s'a ales președinte dl G. Gr. Cantacuzino cu 105 voturi, fiind 16 buletine albe. Bar vice-președinti s'au ales dl Delavrancea Panu, Economu și Cămărășescu.

Accident. Mercuri în timpul ceremoniei pentru deschiderea sesiunii parlamentare, s'a întâmplat următorul accident nenorocit în București:

La orele 12 se trăgeau focuri de tunuri pentru această solemnitate, în Dealul Spierei, la Arsenal. D. locotenent Theodorescu comanda tragerea. La un moment, comandă să se tragă focul cu tunul din marginea dreaptă a liniei de tunuri. În acel moment, sergentul Gheorghe Georgeacu vol să treacă de cealaltă parte a locului unde se aflau tunurile, așezate cu gurile spre Mitropolie. Se întâmplă ca nenorocitul sergent să treacă tocmai în momentul când se comandase: foc! Cum era la vr'o doi metri departe de gura tunului, sergentul fu ridicat în sus de forța gazelor eșite din tun, fu răsuțit și apoi aruncat pe coasta dealului, în vale. Toate acestea se petrecură în câte-va secunde. Dl locotenent Theodorescu și mai mulți soldați alergară în fugă să dea ajutor sergentului, dar era ne folositor, căci Gheorghe Georgeacu era mort. Tot pieptul stâng era ars și în dreptul inimii se vedea urmele focului care-l lovisese.

Gheorghe Georgeacu era angajat la arsenal ca șef de pompieri.

El lasă în urma lui o numeroasă familie.

Recunoștință.

Credem că e destul de caracteristic pentru anormalitatea stării psihice de azi din Bulgaria, să dăm aci o scrisoare adresată României la 1887 de distinsul bărbat politic bulgar Stoianoff lăsând a se compara cu apelurile și acțiunea sarafoffistă. Eată cum judeca d-l Stoianoff:

Amicilor,

Nu există un singur Bulgar mai mult sau mai puțin inteligent, care n'ar fi călcat pământul României și nu s'ar fi folosit de ospitalitatea frățescă a Românilor. Într-o epocă de o jumătate secol, într-o epocă groaznică și neagră pentru noi, privirea poporului bulgar a fost pururea întită asupra marelui stâng al Dunării. Tot ce e onest și nobil, tot ce avea vr'o inițiativă și fu cuprins de ideea de a salva patria sa nenorocită, tot ce n'a putut trăi și respira în Bulgaria robită, lucra și trăia în sfânta Românie. Imi aduc aminte, precum își aduc aminte toți amicii mei, că cuvintele: România, București, Giurgiu, Ploestii, Brăila,

Galați și așa mai departe, au fost pentru noi cuvinte sfinte și egale cu cuvintele sf. scriptură. Când vre-unul din patrioții stria prigonit crud de guvernul otoman se înfina din ghiarele străinului neludură, el găsea refugiul într'un oraș al României. Da, fraților Români, pământul voștră a fost pentru noi pământul făgăduit.

La începutul renașterii noastre nationale, cele dintăi voci, carti ne treziră și somnul robiei s'au auzit din România.

Teara voastră a fost pentru noi fozorul luminat al libertății, speranța în viața nouă la progres. Deși vaseii puternici Sultani, Români au îndurat, ba chiar au tronat organizarea comitetelor revoluționare, au permis lui Panovsky să pronunțe discursurile sale infocate, au permis lui Liuh Caraveloff tipărirea ziarelor „Svoboda” și „Nezavisimosti”. Voi ați permis neastemuratalui Botew să ne trimite „cuvântul regiatalui bulgar” și apoi a edita „Svamé” (stindardul), organe de publicitate, cari, dar ar fi apărut acum în Bulgaria, ar fi înănat desigur elementele din cari se compotagmană trădătorilor patriei noastre mult cercat.

Pământul voștră a hrănit pe apostolul libertății bulgare, pe luptătorii uriași ai dependenței noastre, pe Lovski, Bencovski, Hladj-Dumitru, Caragea, Colow, adică - tregul și al martirilor noștri, căzuți ași pe câmpul sfințit lupte, morți în ștreangi prin temnițele turcești.

Salutare dar pământului sfânt al României, fie binecuvântat!

România a fost a doua patrie pentru noi de martiri ai noștri.

După liberarea Bulgariei, simpatia poporului român a rămas nemărginită pentru noi. La 1885, când dușmanul năvălură să zidurile Siviței și ale Viduului, când m fost părăsiți de Europa întreaga, atunci numai în pieptul român s'a găsit o inimă plină de compătimire pentru noi, numai în parlamentul român s'a ridicat vocea pentru cauza dreaptă a poporului bulgar.

Am fost atunci în capitala României și am văzut cu ochii mei, că nenorocirile noastre au fost ca și ale voastre, și că tiunful victimelor noastre vă bucură, precum ar fi fost triumful voștră.

În ziua nefastă de 9 August, când dela Nord se grămădeau nori negri asupra patriei noastre, când liberația bulgară era gata să se ascundă prin stâncile și strimtorile sălbatice ale Balcanilor, am fost în România. Și inima mea de patriot bulgar sănzerândă nu va uita ceea-ce am văzut, nu va uita spectacolul frumos ce înfașisase capitala României în ziua de 17 August când în persoana prințului Alexandru poporul român întâmpină Bulgaria liberă și independentă.

Destinul României e frumos! Din România ne vin razele binefăcătoare ale libertății, razele rededeptărei noastre morale. Usurpătorii și trădătorii dela 9 August știau bine simțimentele cavaleresti ale poporului român, tocmai pentru aceasta ei se ținea departe de malurile Dunării ro-

și și se căutau spriginul în puterea jandarmilor dela Rent.

Cu înțesare și amărăciune ne gândim că până acum n'am răsplătit cu nimic poporul român pentru toate astea. În temelia libertății noastre zac osămintele fiilor României, ear noi nici două cuvinte de mulțămire n'am pronunțat până acum.

Știți oare pentru ce?

Nu ne acușați. Poporul bulgar și clasa noastră inteligentă cu evăvie pronunță cuvântul sfânt de „România”, dar vai! nu suntem încă pe picioarele noastre; dacă azi nu mai există în Bulgaria iataganul, apoi există rubelele a căror înțesare e mult mai groaznică, mult mai neludurătoare.

Mare și solemn va fi momentul când două popoare vecine își vor întinde frățește mâna și vor încheia o alianță puternică compunând o federațiune întemeiată pe respectarea libertăților reciproce. Nu există absolut nici un singur motiv pentru care Români și Bulgarii să nu trăiască, precum au trăit, într-o pace și bună înțelegere, nu există asemenea nici un motiv, ca să se mai repete odată răsboiul fratricid între Serbi și Bulgari.

Sub domnia voastră la Bolgrad și în coloniile bulgare din sudul Basarabiei în curgerea de 20 ani a domniilor libertate și a strălucit civilizațiune, ear acum vai! acolo domnește un Stanovoi și cancelaria sa.

Așa dar să trăiască poporul român, să trăiască regele Carol, să trăiască Ioan Brătianu, numele cărăua este strins legat cu emanciparea noastră politică.

Zaharia Stoianoff.

BURII.

Pe când bătrânul Krüger bate pela ușile tuturor monarhilor pentru a-i îndupleca să intervină în favorul Burilor, pe atunci Burii continuă a duce o luptă desperată împotriva Englezilor.

Eată ultimele știri de pe câmpul de răsboiu:

Londra, 2 Decembrie. Kitchener anunța că în ziua de 28 și 29 generalul Pogat a trebuit să susțină o luptă crâncenă cu Burii de sub comanda lui Erasmus și Viljoen. Burii s'au retras la Rielfontaine. Dintre Englezii au rămas răniți colonelul Leut, alți 5 ofiieri și 50 soldați, ear morți 5. După știrile din urmă, lângă Rouxville generalul Knox s'a încâierat cu trupele lui De Wett.

Capstadt, 2 Decembrie. Pretutindenii Olandezii sunt în mare agitație. Garnisoanele pretutindenii trebeu indoite.

Londra, 2 Decembrie. Statist, foaie financiară, sfătuște guvernul să înceapă tratări de a încheia pace cu Bota

și De Wett, cărora să li-se ofere loc în corpurile legiuitoare menite a face legi pentru statele cucerite de Englezi.

Colonelul Meyrich a trebuit să lupte două zile pentru a ține orașul Lichtenberg, în apropierea cărăua Burii au trupe numeroase.

În provincia Standerton Burii au de o activitate extraordinară. Englezii zilnic sunt siliți să susțină lupte mici.

Serbare școlară.

Pe ziua „Marelui Andrei” din 30 Decembrie v. 1900 gimnasiul român gr. or. de Brad aranjază următoarea serbare școlară:

1.) Jol la 9 ore dimineața se va celebra serviciu divin și la finea acestuia va avea loc în sala de cântări a gimnasiului o producțiune publică cu următorul program:

a) Deschiderea serbarei prin directorul gimnasiului G. Părău.
b) Imn la mormântul Marelui Andrei de Z. Boiu, executat de corul studenților.
c) Discurs ocașional rostit de prof. P. Opiș.
d) Șborul de I. Vidu executat de corul studenților.
e) Pluguț blăstămat de Alexandri de mat de G. Chendi stud. cl. VI gimnasiului.
f) Împărșirea de ajutoare din fundațiunea Andrei Șaguna.
g) Marșul lui Mihaili croul de I. Vidu executat de corul stud. Închiderea serbarei.

La aceasta serbare se invită publicul din loc și giur și părinții elevilor.

Contribuțiile benevoale pentru spozita „fundațiunii Andrei Șaguna” se cutăta publice și programa anului școlar curent invitarilor speciale nu se trimite.

Brad, 16 Novembre, 1900.

George Părău,
dir. gimnas.

ȘOAPTE

Del' passata

Speranțe — și visele mele,
Ce grabnic voi toate v'ați dus!
Viața m'e: cer fără stele,
Când astrul de zi a apus...

Din sbuciumul vieții pustie,
Orbit, de-a iubirei schintei,
Eu inimii mele soție
În brațe am strins o — femeie.

Ignol.

Din jurnalul unui călător siberian.

(Continuare.)

Pe drum drept merserăm mai încet. Căiț fumegau, cel de la hluhe suflă greu, prășterii tremurau, sforăiau și mișcau din urechi. Încetul cu încetul se liniștira însă... Harabagiul lăsa hățurile moi și îndemna căiț numai din gură.

— Ho... ho! domol băești, încet voinicilor, încet!.. Nu te teme... Uită-te, calul — zise el întorcându-se spre mine — e vită-neucuvântătoare și tot pricepe și el. Cum ajung căiț colo pe dîmb și se uită împrejur, nimei nu-l mai poate opri — ei miroase păcatul!

— Poate să fie chiar așa — zisei eu, — dar de data asta tu singur i-ai mănă.

— Eu? se poate? De, adică se poate s'o fi făcut și eu.

„Ah! domnule, de ai ști ce mă apasă pe suflet!”

— Ei, spune-mi și am s'o știu...

Harabagiul se codia.

— Bine, — zise el după o pauză, — vreau să și-o povestesc! Hii drăguților grăbiți pasul, nu vă temeți!

Trase de hățuri și căiț porniră în goană pe drumul drept.

— Vei tu, — începî uriașul povestea sa, — e mult de atunci — adică nu tocmai mult, dar tot s'au seurs de-atunci destule picături de apă în mare. Vieța mea a apucat acuma cu totul pe altă cale și de aceea mi se pare tot ce l în urmă ceva trecut de mult. Pe mine m'au ocărît și jicnit căte o dată — adică stăpînirea a făcut-o — și Dumnezeu m'a pedepsit greu de tot. Nevastă mea tinără și băețul meu mi-au murit într'o zi. — Părîniți nu mai aveam, așa că remăsesem singur, singurel pe lume; n'aveam nici rude, nici prieten. Popa, chiar el! mi-a luat cel de pe urmă avut pentru acoperire cheltuelilor de înmormîntare. Atunci mă luai de gînduri; gîndiam, chibzuiaș și șovăiam în credința mea. Imi pierduli credința cea veche și una nouă nu căpătasesm încă. Negreșit, prea hitru nu-s nici eu. Abia pot ceti; nici în mîntea mea nu mă încred prea mult... De aceea m'a apucat o întristare, un dor așa de tare, în cât nu mă mai bucuram de vieța și de ar fi venit moartea, mi ar fi fost bine cuvîntată. Imi părăsiți bordeiul, cea din urmă avere ce imi mai rămăsese; imi luai cojocul, cizmele, imi tăiai din pădure un toiag și o pornii în lumea mare.

— Încotro?

— Încotro mă duseră picioarele. Ici mă opriam, lucrăm cătă-va vreme, aram

șarina stăpînului; colo ajungeam pe vremea culesului și ajutam la cărătul grănelor la hambare; căte-o dată stăteam o zi locului, altă dată o săptămână, căte-o dată chiar o lună într'un loc și pretutindenii vedeam cum trăiau oamenii, cum se rugau lui Dumnezeu, cum aveau o credință... Eu căutam oamenii drepti.

— Ei, și-i găseai?

— Cum să și spun?... Negreșit, sunt fel de fel de oameni și fie care își are crucea lui de purtat. Asta așa e. Dar oamenii aceștia cunosc rău pe Dumnezeu și se roagă rău către dînsul. Fie care se gîndește la sine, cum să se sature el singur. Ei, și pe urmă chiar criminalul, hoșul în lanțuri nu e un hoș cum trebeu. Am dreptate?

— Poate — ei, și pe urmă?

— De, și mai grea și mai puternică se făcu jalea în mine. Vedeam că nu pot să gășesc ajutor și rătăceam ca în pădure. Acuma, e drept că pricep ceva mai mult, și totuși... Atuncia însă nu știam nimic. Mă hotărîi de pildă să mă fac pușcăriaș.

— Cum asta?

— Așa, foarte simplu: mă dădui drept vagabond — și mă puseră la recoara. Voiam să-mi duc și eu crucea.

— Ei și și-a fost mai ușor pe urmă?
„Tu nu vei fi fost nici o dată în tem-

niță, așa că nu poți s-o știți; eu însă am fost acolo și pot să-și spun ce fel de năstire este. Lucrul de căpetenie este: oamenii trăiesc acolo fără folos, trândăvii și învîrtești căscînd dintr'un colț într'altul și vin gînduri rele. Locul acesta e cel mai potrivit pentru popor ca să învețe lape rele; dar să se gîndească cine-va la Dumnezeu acolo, e un lucru foarte rar; acolo își rid și-și bat joc de asta.

„Văzui atunci că, în prostia mea, ni merisem un loc rău, imi spuseli numele și mă rugai să-mi dea drumul. Dar nu mă lăsară; începură cercetări, făcură una, fecură alta — ba mă înjurară chiar: „cum d'putut tu de bună voce să te denunți fals?” Mă oboșeau numai. Nu știu ce s'ar fi întâmplat cu mine, dacă n'ar fi venit o întâmplare neașteptată. Și mult năcas mi-a adus întâmplarea asta, însă fără dînsa poate că ar fi fost mai rău.

După: Vladimir Korolenko.

(Va urma).

Din Banat.

Un cercul protopretorial al Caransebeșului.

S-a fost adus hotărâre din partea comitatense din acest an, că adecășuș expus focului să nu fie permis a aduce pe intravilane în nemijlocita a aducere a caselor, excepționându-se acele care au o distanță de 40 metri depărtare de case eventuale supraedificate; evident această dispoziție salutară are tendința să evite ori-ce pericol ce ar putea cauza din cauza focului.

Din considerare însă, că în acest cerc protopretorial multe intravilane nu corespond dispozițiilor luate de congregație, s-a făcut unele favoruri pe seama locuitorilor dându-li-se posibilitatea de a importa intravilan și aceluia care n'au distanța normativă: „necessitas frangit legem” și spre îndreptarea acestui favor o seamă de oameni au petiționat la protopretură, esmițându-se cererile în comune cu misiunea ca să conștientizeze distanțele din chestie.

Cred că nu voiu comite indiscrețiune și voiu elucida chestia și în ce privește conștientizarea sudițiilor față de care s'aruncat o dare care din punct de vedere al dispozițiilor legale nu se justifică și dacă chestia o relevem o fac din simplul motiv că principial mi-e tema.

Obiectiv să fiu: viind dl pretore la fața locului cu misiunea în sus indicată, având drept în cadrul legii de a pretinde diurnele în epese de călătorie dela petenți în sollicitare pentru acele zile, care le petrece în călătorie.

Ne surprinsă însă faptul, când organul subaltern, primarul comunal la imperiul înșărcinare din partea pretorului încercă dela fie-care număr de casă 1 coroană — în loc de-a pretinde numai ce-i compete în mod legal. —

În fața acestui abuz neierat nu pot să ridică vocea în public. „Quod nou?” — „De la protopretură!” se mai lăsam amănunțatului în pace și să nu-l îngreuiască cu aruncări ce de loc nu sunt în concordanță cu legea. Aruncul de 1 coroană pe fiecare casă face o sumă enormă.

Ca epilog aş semnala, să se reatragă birouritoarea atenție a acelor competenți la for superior asupra acestor proceduri nelegale.

Riporter.

O întâmpinare.

Din cercurile tinerimei din Oradea-Mare.

Primim următoarele: În numărul 210 al prețuitului D-Vostre s'ar un anumit „Siminic” raportând, despre revista literatură-musicală arangiată în 16 loc în Oradea-Mare a afirmat, că s'ar arangiat din „arta tinerimei române”. În interesul adevărului, ne simțim îndemnați a desmăști această afirmare lipsită de ori ce teme, și respectivă serată nu s'ar arangiat din partea tinerimei române, ci de fracțiunea desmățată de simul ei. —

Oradea-Mare 26. XI. st. n. 1900. —

Cu toată stima!
În numele tinerimei române:
Ioșif Tărau stud. în drept.
Augustin Szilagy stud. în drept.

Noutăți

Arad, 3 Decembrie n. 1900.

Din cauza sfinței sârbători de mâne numărul proximal foșel noastre va apare Mercuri la amiază.

Egan, comisariul guvernial trimis în karmația să saneze rēul pricinuit îndesebi de Ovrei, este earăși luat la sântă de ziarele cari stau în solda alianței israelite. Astfel „Egyetertés” (de la 1 Dec) spune că mai alaltăeră a sosit în Budapesta baronul Rosner, fișpa-

nul Maramureșului, care s'ar fi plâns că în părțile de nord ale țării lucrurile merg rēu, că ura de clasă crește tot mai tare, ear cauza ar fi — Egan!

Numitul ziar speră că ministrul îl va pune la loc pe „prea zelosul comisari”, care de altfel e de mult spîne în ochii Ovreilor: de când a arăt it adecă căto mișele comit J. danu în acele părți ale țării.

Matinee musicală reușită a fost ieri la conservatorul de musică din loc dirijat de d. Ioșif Crispin. Intre alte multe piese alese și bine executate, atât solo cât și în cor, a fost și „Doina”, pe care a cântat-o corul elevilor și elevelor, condus de profesorul Szeghő Sándor.

Publicul numeros a răsplătit cu îndelungi aplauze toate prestațiunile. Au asistat și multe dame române.

Urmările sistemului Mețianu diecesa Aradului le simte încă și acum. Sub episcopul Mețianu preotul Cure din Covășinț a fost adecăș înșăurat din postul de preot. Cure a făcut însă apelată la mitropolitul Mețianu, care în consistorul știut Lunea trecută a repus pe Cure. Atăta li a trebuit însă celor din Covășinț: să audă că l vor repune pe Cure. Azi au și venit, comuna întreagă, într'o deputație monstră la consistor, sub conducerea primarului Nica Luca și a întreg comitetului parochial.

Au adus o adresă în care declară, că nu-l vor primi pe Cure în sat, mai ales că același Mețianu care acum îl repune, recunoscuse, ca episcop, că Cure e nevreduc de a mai sluji la altar și la nici un caz nu mai poate fi preot în Covășinț, unde a să vîrșit lucruri ce nici nu se pot pune pe hârtie.

Societatea academică „Junimea” din Cernăuți a lansat invitațiuni pentru Comersul festiv al aniversării de XXIII ani care se va ține Joi în 6 Decembrie st. n. în sala filarmonică.

Păzitor al Coroanei Prin încetarea din viață alui Szlavi Jozsef, urmează să se aleagă în locul lui un nou păzitor al coroanei. Avizul s'a și dat în cameră pentru aceasta, de ministrul president ear presidentul celor două case, a magnatilor și a deputatilor, au fixat deja termenul de alegere. Alegerea se va săvîrși, după obicei năvănit, de membrii celor două case întrunite în pelatul Dietei. Candidatul pentru înalta funcțiune este baronul Jóska Samu, fost ministru a lătere, membru al aristocrației din Transilvania.

Avis. În Uzdin (Ozora) comună mare românească, cercul pretorial Antalfalva, comitatul Torontal, postul de medic comunal e vacant. Ar fi de dorit să concureze și medici români. Petițiunile sunt a se subscrerne preturei din Antalfalva, cottul Torontal, până în 8 Decembrie st. n. a. c.

Distincție. Afiam cu deosebită plăcere că compatriotul nostru, dl Ioan Cionca, profesor de limba și literatura română la școala superioară de fete și la școala reală a comunității evanghelice din București, a avut distincția onoare de a fi ales de către Altențele Lor Regale Principele și Principesa României, ca profesor pentru micul principie Carol.

Prin această alegere s'a distincia nu numai un bun profesor, dar și un merituos autor de cărți didactice bine apreciate în cercurile școlare din România. Zelosul nostru compatriot a scris adică până acum cinci cărți didactice, toate privitoare la limba și literatura germană și română.

Îl felicităm sincer.

În interesul adevărului. „Aradi Köz- lő” dela 1 Dec. publicase următoarele: „Privitor la notița noastră dată sub titlul „Protopopul suspendat”, ziarul „Tribuna Poporului” a zis că înregistrarea celor apărate ni s'a cerut din partea lui Moise Boc-

șan avocatul acestuia. Declaram, față de atea, că direct din aula episcopoească ni s'arestit că pentru mai multe abuzuri, protopopul Moise Bocșan a fost suspendat și că a fost înlocuit prin Iancu Ștefănuț. Dr. C. Pop și Moise Bocșan, pe cari i-a visitau colaborator al nostru, la întrebările astre au răspuns numai atăta, că nu este otiv de suspendare. Numiții nu ni-au rugaș publicăm nimic.”

„Șt. C. Pop ni-a declarat și el în persoană, foarte categoric, că d-sa nu a rugat nici un ziar maghiar să publice ceva nici a comunicat vre-un act ziarelor maghiare.”

Torba e că în ziarele maghiare au apăz lucruri cari n'au putut fi comunicate de e din partea celor aproape de protopopul bocșan. Să nu fie oare la mijloc solgăbiră Sever Bocșan, amic bun cu cei din presedială maghiară? Din aula episcopoească li s'a putut comunica adecă ziarelor magiare pur și simplu știerea suspendării, careu era un secret, și noi o vestisem cu pruz zile nainte de a scrie ceva foile magiare.

Și condamnabil, la tot cazul, ea afaceri cari unt de resortul forurilor bisericesti, să fi date în discuția presei maghiare, care făurete din ele arme în contra intereselor întregului Românism!

D-l Bontilă, cel cu veselnicile „Reflecțiuni” la opurile d-lui membru academic M. Faye din Paris, d-lui Laparent, prof. la universitatea catolică și d-lui Darwin, din care noi am reproduc nainte cu doi ani, s'a resentat și d-sa cu cele 7 pagini (în care dă gata până și pe — Darwin) la Academia Română pentru a cere premiul Năsturel-Herescu (12.000 lei)...

„Tribuna” se revoltă de această îndrăzneală. Cu drept cuvânt! D-l Bontilă are însă circumstanțe atenuante: e iresponsabil de ceea ce comitetul... De aceea noi nu faceo să te apuci la discuție serioasă și să critici hazlele-i teorii. O nimereste însă confratele sibian unde scrie:

„...dacă e adevărat că un academician scrie așa obscenități, cât nici cotorarii nu le-ar suferi pe masa lor, atunci de ce să ne mirăm de Bontilă? Căci dacă Ioan dela Buceci merită să mai figureze între membrii Academiei Române, între imortalii nostri, atunci popa Bontilă merită, cu acelaș drept premiul Năsturel-Herescu cel de 12 mii lei!”

Iubileul universității din Cernăuți. În anul școlar curent, universitatea din Cernăuți intră în al doilea pătrar de secol dela înființarea sa. Această aniversare jubiliară se va săvîrși mîne în 2 Decembrie n. în mod solemn. La orele 9 dimineața va fi serviciu divin în biserica rom. cat.; la 10 în biserică ort. or. seminarială. ear la 11 ore se dință festiv în sala sinodală a reședinței mitropolitane.

Homen. Dl George Sârb, asistent forestier c. r. la direcția bunurilor fondului religios ar ot în Cernăuți, în Duminica trecută s'a ocupat acolo cu d-șoara Aglaia Procopovici.

Convocare. Adunarea de toamnă a învățătorilor din despărțământul Oravița, diecesa Caransebeșului, se convocă pe Joi, 30 Noembrie (13 Decembrie) 1900 la 9 ore în școala română din Oravița montană. Program: 1. Deslegarea logică a temelor din Aritmetică, prelegere practică de G. Dragescu. 2. Deschiderea adunării și cetirea circularului comitetului central. 3. Reconstituirea despărțământului pe anul 1900. 4. Recenziune asupra prelegerii știutee. 5. Disertațiuni. 6. Incasarea taxelor curente și restante. 7. Designarea locului și a temelor pedagogice pentru adunarea de primăvară. 8. Propeneri. 9. Alegerea comisuniți autentificătoare.

Familia N: 47 din 19 Nov (2 Dec.) cuprinde: Nunta lui Părjol (Teatru de copii) de Ioș. Vulcan. — Vara, schișă (fue). — Zăua bună (poesie) Ion Dafin. Manuscriptul unui femeii (urmare) Gr. Mr. — În chestia „petiției”

lui Avram Iancu, Al Ciura. — Literatură, teatru, musică, etc.

Cas de moarte. În 23 Noembrie a. c. st. n. a fost petrecută la locul de odihnă micuța și prea iubită fișă Mărioara, fiica preotului D. Talar din Sudriaș Japani, reposită în vârstă de 5 ani Actul înmormântării l-au săvîrșit 3 preoți și 4 învățători din vecinătate. Micuța decedată fie i țărâna ușoară, ear pe cei întristați Dumnezeu să-i mângâie — F.—u.

Țarul merge spre bine cu sănătatea. Dacă nu va cădea cumva în malaria, care pe această vreme băntue prin Crimeea, poate fi considerat ca trecut peste primejdie.

Drama din urmă alui Björnson Ziarele bertineze dau amănuntele ovațiunilor ce au fost făcute marelui scriitor norvegian, Björnson, care asistase, acum 5 zile, la „teatru de Berlin”, la reprezentarea ultimei sale piese „Peste puterile noastre”. Björnson a apărut o singură dată la rampă.

Ultim cuvânt

Unii deștept.

— Foarte curios lucru, frate. Ai observat? În totdeauna copil e tocmai contrariu de cum au fost părinții lor.

— Da, am observat și eu asta.

— A propoz! Ai cunoscut pe tata?

— Pușin, foarte pușin, — dar am auzit că a fost foarte deștept.

BIBLIOGRAFIE

Crăiniceanu (Dr. George) Igiene ochilor. Ingrijirea ochilor sănătoși, slabi, bolnavi și orbi; alegerea profesiei, ochilarilor și alte sfaturi pentru păstrarea vederii. București 1900. Prețul 1 leu.

După-cum se vede din acest titlu, cartea îmbrățișează întreg tratamentul, pentru prevenirea și lecurea diferitelor boale de ochi. Răsfoind o, am avut plăcerea de a constata că e o bună carte, de un mare interes practic. Autorul dă la început noțiuni generale anatomică și fiziologie, apoi ea pe rind chestiunile speciale de igienă a ochilor. Cartea e bine scrisă și într'o limbă ușoară, curgătoare.

Chelariu (George) Curs-elementar de Botanică și Zoologie pentru casele inferioare ale școlilor medii. Partea I. Brașov 1901.

Este un manual de școală, întocmit după programul oficial și care se poate număra între cărțile noastre didactice bune. Scrisă frumos românește, cu avânt chiar, în unele descrieri (Toamna) tînde, vădit, în afară de a instrui, și la însuflețirea elevilor pentru farmecele și bunățile ce ne oferă natura.

Ultime știri.

Paris, 2 Decembrie. În toate cercurile politice se comentează viu faptul că foaia oficioasă tocmai ieri, când a plecat de aici Krüger publică textul convenției dela Haga. Faptul acesta se esplică așa, că Franța, ca semnatară al acelei convențiuni, deși nu s'a angajat ca ea să intervină în favorul Burilor, este însă dispusă a sprigni ori-ce acțiune favorabilă Transvaalului.

Bruzella, 2 Decembrie. Deși guvernul a pus destule pedici, totuși pe la toate gările președintele Krüger a fost primit cu o nespusă însuflețire. Astfel la Charleroi, Namur și Liege l-au primit numeroase delegațiuni, cari i-au dat adrese subscris de numeroși cetățeni.

Berlin, 2 Decembrie. Se asigură că împératul Wilhelm va primi pe Krüger cu onorurile cuvenite capului unui stat.

E probabil că Krüger va sta aici câteva zile și se va duce și la Viena.

Editor: Aurel Popovici Barcianu.
Red. respuns: Ioan Russu Șirianu.

Invitare la abonament

Deschidem prin aceasta abonament pe al doilea semestru la

„TRIBUNA POPORULUI“

Cu condițiunile de abonament, însemnate și în fruntea foii, cari sunt cele următoare:

In Monarchie:

Pe un an Cor. 20.—
Pe 1/2 an 10.—
Pe 1/4 an 5.—
Pe o lună 2.—

Pentru România și străinătate:

Pe un an franci 40.—

NUMERII DE DUMINECA

pot fi abonați deosebit, ca foaie pentru popor, cu cor. 4 pe an, având o întindere de 8 pagine, cele 4 pagine ale foii de zi, plus un adaus poporal de 4 pagine.

Domnii abonați sunt rugați a grăbi cu reînnoirea abonamentelor pentru regulata expedare a foii.

Abonamentele se fac prin mandate postale și anumit pentru un timp, care începe cu prima și se termină cu ultima luni.

Este în interesul dlor abonați, ca adresele să fie însemnate cât se poate de corect și legibil. Domnii abonați vechi sunt rugați a lipi pe mandatul postal adresa tipărită dela fâșiile, în cari li-s'a trimis „Tribuna Poporului“ până acum.

Administrația

„TRIBUNA POPORULUI“

Se caută soție

din partea unui om fără familă cu un venit sigur de Cor. 240 pe an. Se cere dela femeie ca ea se aibă un venit anual cam 5—600 Cor. Doritorile să se adreseze la „Bunavoință“ în Gal. Siria (Világcs.) Postrestante.

Tipografia „Tribuna Poporului“ arangiată fiind cu material nou primește spre executare:

Tipărituri de bancă,	Cărți, Broșuri,	Ori-co tipărituri.
Invitări la nunta,	Anunțuri funebre, etc.	

Cele mai moderate prețuri!!

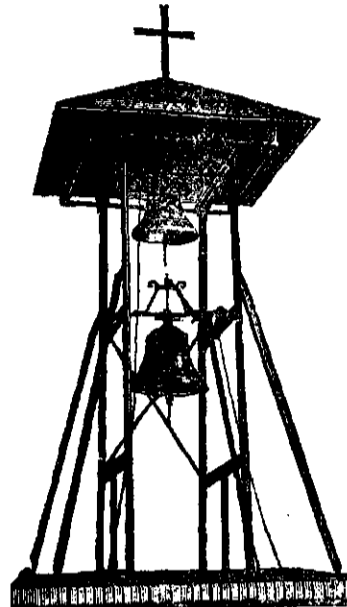
Premiat cu medaliă cea mare milenară la expoziția din Budapesta în 1896

Turnătoră de clopote și de metal a lui

Antoniu Novotny

in Timișoara-Fabric

se recomandă spre pregătirea clopotelor nouă, precum la turnarea de nou a clopotelor stricate, mai departe spre facerea de clopote întregi armonioase, ne lângă garanție pe mai mulți ani, prevăzute cu adiuștări de fer bătut, construite spre a le întorci cu ușurință în ori ce parte, îndată ce clopotele sunt bătute de o lăture prin ceea-ce sunt mântuite de crepare. — Cu deosebire recomand

clopote patentate găurite

de mine inventate și mai de multe ori premiate, cari au un ton mai intensiv, mai limpede, mai plăcut și cu vibrarea mai voluminoasă decât clopotele turnate după sistemul ve hiu, așa, că un clopot patentat cu 300 kg. este egal în tonul unui clopot de 400 kg. făcut după sistemul vechiu. Mai departe se recomandă spre facerea scaunelor de fer bătut, de sine stătător, — spre preadinstarea clopotelor vechi cu adiuștare de fer bătut — ca și spre turnarea de toace de metal. Clopote în greutate de 300 kg. și mai jos se află totdeauna gata în magazin.

Preț-curanturi ilustrate se trimit la cerere grătit și franco.

505 10—

A apărut

Și se află de vânzare la administrația „Trib. Poporului“ următoarele opuri:

	coroana	fleri
1.) „Geografia Comitatului Arad“, pentru clasa a III-a școalelor populare, de Damaschin Medre, învățător; aprobat de Consistor ilustrată cu chărți geografice — — — — —	—	70 „
2.) „Amicul Poporului“ — de Titus Vuculescu, pretor. Indreptar practic în cause administrative. Prețul — — — — —	—	1.— „
3.) „Lupta pentru drept de Dr. Rudolf Ihering traducere de T. V. Păcățean, — — — — —	—	2.— „
4.) „Judecătorile cu jurații“ — de Teodor V. Păcățeanu, — — — — —	—	80 „
5.) „Libertatea“ — de Ioan Stuart Mill, tradusă de T. V. Păcățeanu, — — — — —	—	2.— „
6.) „Principiile politicele“, după Dr. T de Holtzendorf, de T. Păcățeanu — — — — —	—	4.— „
7.) „Caractere morale“ — exemple și sentințe culese din istoriile și literaturile popoarelor vechi și moderne, de Ioan Popea, profesor în Brașov. — — — — —	—	2,50 „
8.) „Răsboiul pentru neatârnată“ și „Povestea unei coroane de oțel“ ambele de George Coșbuc. Prețul Răsboiului — — — — —	—	1,20 „
Prețul „Coroanei“ — — — — —	—	1,60 „
9.) „Din vremuri apuse“ — de Iudita Secușă nasc. Truția — — — — —	—	1.— „
10.) „Vieritul“ — de Petru Vancu, — — — — —	—	1.— „
11.) „Teoria Dramei“ — de Dr. Iosif Blaga. — — — — —	—	3,60 „
12.) „Juvenilia“ — de Sextil Pușcariu. — — — — —	—	1,60 „
13.) „Cuvântări bisericesti“ — traduse de Ioan Genț. — — — — —	—	5.— „
14.) „Pribeag“ — de Ioan Iosif Sceopul, — — — — —	—	1,50 „
15.) Instrucțiuni populare despre Datorințele și Drepturile purtătorului de dare edate de Vilohelm Niemandz — — — — —	—	1,20 „
16.) „Liturgia Stului Ioan Crisostom“ (pe note) pentru cor mixt pe 4 voci — de Nicolae Stefu învățător în Arad. Această liturgie conține toate cântările liturgice, ce are să răspundă corul în Dumineci și sărbători. Pe lângă acestea mai conține irmoase, priceșne și un adaus de cântece populare. Toate imnele se pot cânta și numai pe 2—3 voci. Prețul unui exemplar s'a redus dela 6 la 5 coroane.	—	—

La comanda să se mai adauge de fle-care op 10 fleri spese postale.